

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU
LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTI -
SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMAN
OPETUSSUUNNITELMA 90 OP

2010

2011

Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Tutkintonimike: sosionomi (ylempi AMK)

-yhteistyössä Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa -

SISÄLLYSLUETTELO

1	SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	3
1.1	Sosiaalialan koulutusohjelman lähtökohdat ja tarpeellisuus	3
1.2	Ammatillinen osaaminen ja ammatillisen osaamisen kasvu	4
2	OPISKELU SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMASSA	7
2.1	Diakonia-ammattikorkeakoulun pedagogiset lähtökohdat	7
2.2	Opetuksen toimintaperiaatteet	8
2.3	Suoritustavat ja arviointi	9
2.4	Etenemissuunnitelma	9
3	SOSIAALIALAN TUTKINTORAKENNE	10
4	OPINTOJAKSOKUVAUKSET	12
4.1	Syventävät ammattiopinnot	12
4.2	Opinnäytetyö ja kypsyysnäyte	17
4.3	Vapaasti valittavat opinnot	19
	LIITE 1. Opintojen etenemissuunnitelma	20
	LIITE 2. Arenen suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi	22
	LIITE 3. Sosiaalialan (ylempi AMK) koulutusohjelman osaamistaulukko	25
	LIITE 5. Opintojaksojen englanninkieliset nimet	28

1 SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Sosiaalialan koulutusohjelman lähtökohdat

Lasten ja lapsiperheiden huolet ja ongelmat ovat olleet 2000-luvulla erityisen julkisen ja hyvinvointipoliittisen kiinnostuksen kohteena. Lasten ja nuorten hyvinvointi on riippuvainen perheiden hyvinvoinnista taloudellisen toimeentulon, sosiaalisten ongelmien laajuuden ja syvyyden, elämäntyylien, monikulttuurisuuden, sosiaalisten verkostojen laadun ja muiden yhteiskunnallisten suhteiden määrittelemien hyvinvoinnin tekijöiden osalta.

Korostuneena lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä hyvinvoinnin puutteet näkyvät lastensuojelun tuottaman tiedon ja kokemuksen yhteydessä. Perheväkivallan yleistymisen myötä lastensuojelullisten toimenpiteiden merkitys on entisestään korostunut yhteiskunnassa. Lasten, nuorten ja perheiden kriisitilanteet ovat muuttuneet entistä monimutkaisemmiksi ja sen myötä haasteellisemmiksi. Lasten ja nuorten huostaanottojen määrä on kasvanut jatkuvasti 1990-luvun alusta alkaen. Erityisesti 13–17-vuotiaiden lasten ja nuorten osuus huostaan otetuista lapsista on kasvanut. Suurimmalla osalla näistä lapsista on todettu olevan enemmän psyykkisiä ongelmia ja ristiriitoja vanhempiensa kanssa kuin muilla samanikäisillä. Heidän koulutustasonsa usein yleistä koulutustasoa matalammaksi ja todennäköisyys työttömyydestä, sairastavuudesta ja yksihuoltajuudesta on tavanomaisista suurempi.

Huostaanoton taustalla on todettu olevan vanhempien jaksamattomuutta, vanhemmuuden puutetta ja päihde- ja mielenterveysongelmia. Lastensuojelua edellyttävien perhetilanteiden taustalla on monenlaisten ongelmien kasautumia, jotka ovat monisyisiä ja -tahoisia. Kyse on laaja-alaisista sosiaalisista ongelmista. Toisaalta sosiaalialan tehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ilman, että siihen liittyy välittömiä hyvinvoinnin vakavia puutteita.

Näistä tehtävistä selviytymisen tukemiseen ja työn kehittämiseen tarvitaan monialaisia lähestymis- ja toimintatapoja, joiden kehittämisen edellytys on hyvä oman alan tuntemus, tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja johtamisen osaaminen. Suomalaisessa yhteiskunnassa on tarve kehittää ja parantaa sekä ennalta ehkäiseviä, yhteiskuntaan osallistavia että korjaavia käytäntöjä lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävässä työssä. Hyvän perustan tälle antavat lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien oman työn itseymmärrykseen perustuvan osaamisen syventäminen ja tähän työhön kohdistuvan johtamisen ja kehittämisen osaaminen. Sosiaalityön asiantuntemusta ja johtamis- ja kehittämisosaamista syventävät opinnot lisäävät koulutuksen sovellettavuutta sosiaalialan muihinkin tehtäviin, ellei niiden kelpoisuudesta ole toisin säädetty.

Tähän haasteeseen vastaamiseksi sosionomi (ylempi AMK) opinnoissa on yhdistetty Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Diakonia-ammattikorkeakoulun osaaminen. Koska haasteena on laaja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia koskeva yhteiskunnallinen ongelma ja hyvinvointipoliittinen tavoite, opintojen lähtökohtana on opiskelijoiden sosiaalialan aiemmissa opinnoissa ja työelämässä hankkima tieto ja osaaminen sekä niiden tarkastelu laajassa sosiaalityön teoreettisessa viitekehyksessä. Tätä syvennetään opin-

noissa tarkastelemalla lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavia ongelmia ja niihin kohdistuvaa työtä. Keskeinen tavoite opinnoissa on opiskelijan kehittyminen sekä oman työn että yleisessä sosiaalialan ammatillisessa kehittämisessä ja johtamisessa.

1.2 Ammatillinen osaaminen ja osaamisen kasvu

Sosionomi (ylempi AMK) opintojen tarkoituksena on opiskelijan osaamisen kasvu kohti sosiaalialan asiantuntijuutta, joka ilmenee ammatillisen osaamisen syvenemisenä osaajasta kohti kehittäväää ja johtavaa toimintaa sosiaalialan tehtävissä. Sosionomi (ylempi AMK) -opinnoissa opiskelijalla on lähtökohtaisesti asiakastyön osaamista asiakkaan kohtaamisessa ja sosiaalialan työmenetelmissä. Opinnoissaan hän syventää olemassa olevia sosiaalialan tietojaan, taitojaan ja eettisiä valmiuksiaan ja syventää osaamistaan kehittämisen ja johtamisen näkökulmista. Opiskelija voi hakea aiemmin suoritettujen opintojen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista (AHOT) ja niiden huomioimista henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa (HOPS). Opiskelijan velvollisuutena on osoittaa hankkimansa osaaminen.

Sosiaalialan ylempi ammattikorkeakoulututkinto sijoittuu eurooppalaisten tutkintojen viitekehyksessä (EQF) tasolle 7. Sen mukaan tutkinnon suorittanut henkilö hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Hän ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Hän kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja. Hän kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Hän kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja, ja johtamaan asioita ja/tai ihmisiä. Hän kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa ja kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä. Hänellä on valmius jatkuvaan oppimiseen ja hän osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Hän kykenee kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Opinnoissaan opiskelija syventää sosiaalialan asiantuntijuuttaan erityisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyen, mutta pystyy soveltamaan oppimaansa laajemminkin sosiaalialan eri tehtävissä. Sosiaalialan syventävissä ammattiopinnoissaan opiskelija tarkastelee hyvinvointia tuottavia, ylläpitäviä ja voimaannuttavia lähestymistapoja, jotka perustuvat sosiaalityön teoreettiseen jäsenyykseen, sosiaalipedagogiikkaan ja sosiaaliohjaukseen. Vaikka sisällön painopiste on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityössä, opiskelija kehittää osaamistaan yleisesti sosiaalialan eri tehtäviin Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä käsittelevissä opinnoissaan opiskelija syventää asiantuntijuuttaan tarkastelemalla lasten suojeluun ja hyvinvointiin, perhetyöhön ja päihde- ja mielenterveyskysymyksiin liittyviä lähestymistapoja ja näkökulmia omassa ammatillisessa toiminnassaan tunnistaen toisaalta omia vahvuuksiaan ja toisaalta sosiaalialan työn kehittämiskohteita.

Johtamisen opiskelussaan opiskelija perehtyy organisaation, henkilöstövoimavarojen ja sosiaalialan organisaatioiden strategiseen johtamiseen. Hän syventää osaamistaan verkostojen ja innovaatioiden johtamisessa, talousjohtamisessa, esimiestyössä ja muuttuvassa toimintaympäristössä johtamisessa. Kehittämistyön opinnoissaan opiskelija perehtyy työelämän kehittämis- ja ongelmanratkaisumenetelmiin, monitoimijaisiin kehittämiskumppanuuksiin, sosiaalisten innovaatioiden tuottamiseen sekä reflektiiviseen ja tutki-vaan kehittämisotteeseen.

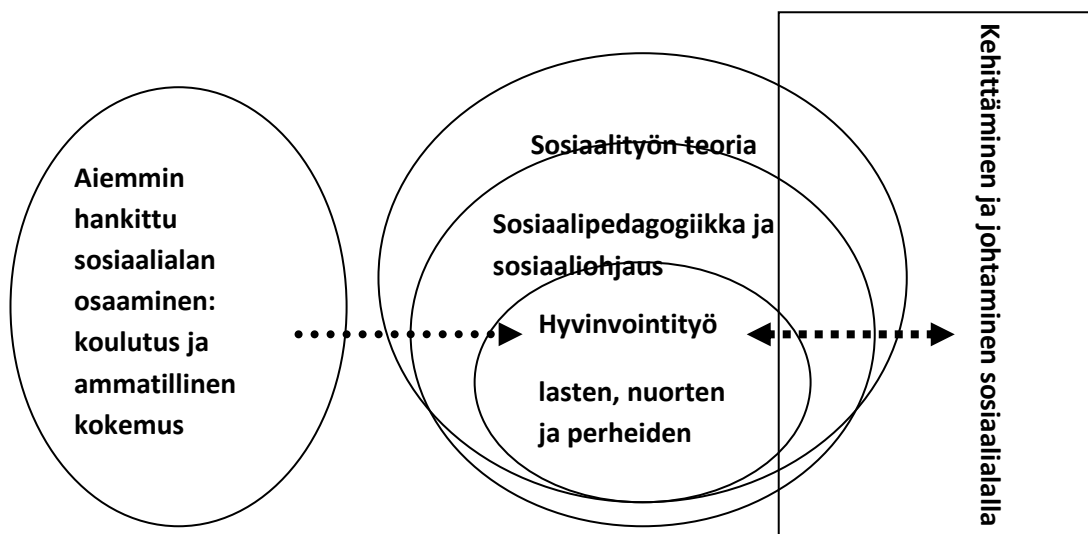
Opinnäytetyö on opintojen keskeinen oppimistehtävä, joka kytetään työelämään ja jonka tarkoituksena on hyödyttää sosiaalialalla tehtävää työtä ja palvelua. Opinnäytetyö toteutetaan tutkimuksellisenä tai käytännöllisenä kehittämistehtävänä, joka raportoidaan tutkimusviestinnän keinoin. Opinnäytetyö aloitetaan ensimmäisellä lukukaudella, jonka lopussa opiskelija esittää opinnäytetyönsä aihepiirin, aiheen ja siihen liittyvän ideoinnin sekä alustavan toteutussuunnitelman. Toisen lukukauden aikana opiskelija esittää opinnäytetyösuunnitelmansa ja aloittaa opinnäytetyönsä toteutuksen. Opiskelija esittää valmiin opinnäytetyönsä raportointiseminaarissa opintojen loppuvaiheessa. Opiskelijalle nimetään opinnäytetyötä ohjaava opettaja ohjaamaan ja tukemaan opinnäytetyön toteuttamista.

Opinnäytetyöstä tehdään kirjallinen sopimus sen yrityksen tai yhteisön, jolle opinnäytetyö tehdään, opinnäytetyön tekijän ja Diakonia-ammattikorkeakoulun välillä. Sopimus laaditaan tätä tarkoitusta varten olevaa lomaketta käyttäen.

Kypsyysnäyte on opiskelijan opinnäytetyönsä aiheesta kirjoittama essee, jolla hän osoittaa perehtyneisyyttä opinnäytetyönsä aiheeseen sekä lainsäädännön edellyttämää kielitaitoa. Kypsyysnäytteen kieli määräytyy opiskelija koulusivistyksen perusteella. Koulusivistyskieli on se kieli, jolla opiskelija on käynyt peruskoulun tai lukion (mutta ei ammatillisen 2. asteen kieli). Jos opiskelijalla on kaksi koulusivistyskieltä, kypsyysnäyte kirjoitetaan suomen kielellä; opiskelijan esittämästä perustellusta syystä ruotsin kielellä. Ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteen kielestä silloin, kun opiskelijan koulusivistyskieli on jokin muu kuin suomi tai ruotsi.

Vapaasti valittavilla opinnoillaan opiskelija täydentää asiantuntijuusopintojaan oman kiinnostuksensa mukaan. Opiskelija kytkee tutkimus- ja kehittämisopintonsa asiantuntijuutta syventäviin opintoihinsa ja ohjauksella tuettuun opinnäytetyöhönsä, jotka johtavat sosiaalialan ammatillisen kehittämisen tavoitteeseen.

Kuviossa 1 (s. 6) on esitetty opiskelijan aiemman osaamisen syveneminen asiantuntijudessa ja siihen kytkeytyvässä kehittämis- ja johtamistoiminnassa.

Kuvio 1. Opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen syveneminen asiantuntijuudessa ja kehittämis- ja johtamistoiminnassa opintojen aikana.

Sosiaalialan tutkinto antaa opiskelijalle perustan ylempään ammattikorkeakoulututkinnon yleisen ja sosiaalialan erityisen ammatillisen pätevyyden ja vaativista sosiaalialan tehtävistä suoriutumisen edellytysten kehittymiselle. Sosiaalialan koulutusohjelman yleiset kompetenssit ovat itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, kehittämistoiminnan osaaminen, organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen ja kansainvälisyysosaaminen.

Sosionomi (ylempi AMK) -tutkinnon koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakas- ja työmenetelmien osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, yhteiskunnallinen analyysitaito, reflektiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen, yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja tutkimus- ja kehittämisosaaminen. Sosiaalialan koulutusohjelman (sosionomi, ylempi AMK) tuottamien kompetenssien tarkempi esittely on liitteessä (Liite 2).

2 OPISKELU SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMASSA

2.1 Diakonia-ammattikorkeakoulun pedagogiset lähtökohdat

Tämä yamk-koulutusohjelma toteutetaan Diakin arvopohjan mukaisesti kunnioittamalla ihmisen ainutkertaisuutta ja tasa-arvoa. Tavoitteena on edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja eheyttä. Esimerkiksi opiskelijoiden kehittämishankkeiden ja uudenlaisen osaamisen kautta pyritään vaikuttamaan palvelujärjestelmän rakenteisiin, työmenetelmiin sekä auttamaan yksittäisiä ihmisiä, joita yhteiskunnan muu tuki ei ehkä tavoita. Asiakastyössä ihmistä kunnioitetaan torjumalla holhoavaa asennoitumista ja vahvistamalla osallisuutta sekä arvostamalla ihmisten ja heidän yhteisöjensä näkemyksiä.

Koulutusohjelman lähtökohtana on oppimisympäristö, jossa toteutuu opiskelun, opetuksen ja työn vuoropuhelu. Opintojen keskeinen osa on opinnäytetyö, työelämän kehittämistehtävä, jonka opiskelija toteuttaa aitoon työelämän kehittämistarpeeseen. Opetuksen oppimismenetelmät perustuvat tutkivaan ja kehittävään työtoteutukseen.

Diakissa toteutettavassa ammattikorkeakoulupedagogiikassa yhdistetään ajantasainen tutkimustieto ja sen soveltaminen sosiaalialan työympäristöissä. Opetus on kehittävää, analyttistä ja kriittistä. Oppimisessa painotetaan sekä asiantuntijuutta että persoonallista kasvua. Opintoissa pyritään opiskelijan eettisen ajattelun sekä ammatti- ja asiantuntijatyön kriittisen reflektiokyvyn syventämiseen. Se, että opiskelijat asettavat itse tavoitteita omalle kehitykselleen on tärkeää.

Oppiminen kytkeytyy ihmisten arjesta ja työelämän osaamistarpeista nouseviin haasteisiin. Fyysinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja virtuaalinen oppimisympäristö tukevat opiskelijoiden oppimisprosessia. Opiskelijoiden ohjauksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikan erilaisia sovellutuksia. Kirjasto- ja tietopalvelut nivotaan kiinteästi opetustyöhön. Opiskelijoiden itseohjautuvuutta, persoonallista ja ammatillista kasvua sekä identiteetin rakentamista tuetaan ohjauksen ja vertaistuen avulla koko opiskeluajan.

Opiskelu toteutuu monimuoto-koulutuksena, jossa vuorottelevat lähi- ja etäopiskelu. Verkkopohjaisella oppimialustalla osa etäjaksojen opinnoista suoritetaan vuorovaikutteisesti opiskelijaryhmän muiden opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Osa etäopiskelusta suoritetaan itsenäisenä opiskeluna. Lähiopetusjaksoja järjestetään kerran kuukaudessa, 2–3 päivää kerrallaan. Lähiopetus perustuu yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteille. Tällöin jokaisen opiskelijaryhmän jäsenen osaaminen ja kokemus kumuloituu vuorovaikutuksessa yhteiseksi asiantuntijuudeksi. Koko opintojen ajan toimivat ohjaustiimit tarjoavat myös mahdollisuuden jakaa omaa osaamista ja hyödyntää toisten asiantuntemusta. Yhteistoiminnallisen oppimisen onnistumiseksi jokaisen läsnäolo lähijaksoilla ja tiimityöskentelyssä on tärkeää.

Opetus järjestetään yhteistyönä Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Satakunnan ammattikorkeakoulun kesken. Koulutusohjelmassa tehdään myös yhteistyötä näiden ammattikorkeakoulujen sosiaalialan yamk-koulutusohjelmien kanssa. Yhteistyö toteutuu asiantuntijavaihtona, yhteisenä opetuksena ja vapaavalintaisten opintojen tarjontana.

Tutkinnon tavoitteita voidaan yleisellä tasolla kuvata Opetusministeriön tutkintoja koskevan kansallisen viitekehysten tavoite-ehdotuksen kautta (Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24). Tässä ehdotuksessa todetaan muun muassa, että ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut henkilö ”hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot” ja että hän ”kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä” ja ”johtamaan asioita ja/tai ihmisiä”. Yamk-tason tutkinnon yleisiä tavoitteita on myös kuvattu yleisinä työelämäkompetensseja, joihin yamk-tutkinnoissa pyritään. Nämä kompetenssin jakautuvat neljään alueeseen: itsensä kehittäminen, eettinen osaaminen, viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen sekä kehittämistoiminnan osaaminen (ks. Liite 2).

Eriytyneemmän kuvan sosiaalialan ylempään amk-tutkinnon tavoitteista saa katsomalla sosiaalialan ylempään ammattikorkeakoulututkinnon alakohtaisia kompetensseja, joihin lukeutuvat seuraavat osaamisen alueet (ks. Liite 3): sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön ja työmenetelmien osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, yhteiskunnallinen analyysitaito, reflektiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen, yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen.

2.2 Opetuksen toteutusperiaatteet

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus toteutetaan siten, että se on mahdollista suorittaa työn ohessa. Työssä olo ei ole edellytys opiskelulle, mutta opiskelija hyötyy mahdollisuudesta soveltaa opintojaan omassa sosiaalialan työssään ja sen kehittämisessä.

Opiskelu perustuu henkilökohtaisen opintosuunnitelmaan (HOPS). Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma. Henkilökohtainen opetussuunnitelma sisältää ne opiskelijan aikaisemmat opinnot, jotka voidaan hyväksi lukea osana sosionomi (ylempi AMK) -tutkinnon opintoja. Opiskelija voi hakea aiemmin suoritettujen opintojen ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista (AHOT). Opiskelijan velvollisuutena on osoittaa aiemmin hankkimansa osaaminen ja selvitettävä, miten ne vastaavat koulutusohjelmassa suoritettavia opintoja. Sosiaalialan tutkintoon soveltuvilla erikoistumisopinnoilla voidaan korvata tämän opetussuunnitelman opintoja.

Opetus toteutetaan Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Diakonia-ammattikorkeakoulun yhteistyönä, jolloin opetuksen käytännön toteutuksessa on eroja sen mukaan, kumpi opetuksen toteutuksesta vastaa. Opetus toteutetaan monimuoto-opetuksena. Monimuoto-opetus muodostuu lähiopetuspäivistä, lähiopetusviikoista, itsenäisestä opiskelusta ja verkkopohjaisessa oppimisympäristössä toteutettavasta verkko-opiskelusta, itsenäisestä opiskelusta, seminaareista ja työelämään kytkeytyvästä projektiopiskelusta. Osa oppimateriaalista on englanninkielistä. Opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa opiskellen 1,5 – 2,5 vuodessa. Lähiopetus järjestetään Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Diakonia-ammattikorkeakoulun opetuksellisena aikana syyskuun ja toukokuun välillä.

2.3 Suoritustavat ja arviointi

Opiskelu muodostuu lähiopetukseen osallistumisesta, itsenäisistä oppimistehtävistä ja verkko-opiskelusta. Oppimistehtävät muodostuvat kirjallisuus- ja luentotenteistä, oppimispäiväkirjoista, verkkotehtävistä, portfolioista sekä muista itsenäisesti ja ryhmissä toteuttavista kirjallisista ja toiminnallisista tuotoksista.

Tutoropettaja käy opiskelijan kanssa lukukausittain opiskelijan henkilökohtaista opinto-suunnitelmaa (HOPS) käsittelevän keskustelun, jossa yhdessä tarkennetaan opiskelun tavoitteita, arvioidaan opiskelijan opintojen etenemistä, osaamisen kehittymistä ja oppimistulosten saavuttamista. Opiskelijan itsearviointi on keskeinen osa HOPS-keskustelua. Itsearvioinnin lisäksi opiskelijat osallistuvat ryhmän sisäiseen vertaisarviointiin. Opiskelijat arvioivat osaamisensa kehittymistä suhteessa koulutusohjelman osaamistavoitteisiin (kompetensseihin). Opiskelijat antavat opintojakso- ja moduulipalautteen sähköistä opintojaksopalautejärjestelmää käyttäen.

Opettajat arvioivat osaamista ja oppimistuloksia arviointiasteikolla hylätty, täydennettävä tai hyväksytty, tai numeerisesti arvosanalla 1-5 tai hylätty. Lopullinen arvosana määräytyy opiskelijan itsearvioinnin, tenttien ja tehtävien suoritusten mukaisesti.

2.4 Etenemissuunnitelma

Opiskelun eteneminen on suunniteltu niin, että alussa opiskelija perehtyy opiskelu- ja oppimisympäristöihin. Ammatillista asiantuntijuutta syventävät opinnot alkavat välittömästi niiden jälkeen. Asiantuntijuutta syventävien opintojen edetessä niiden rinnalla alkavat tutkimusavusteisen ja käytäntölähtöisen kehittämisen sekä johtamisen opiskelu. Opiskelun loppuvaiheessa opiskelija keskittyy opinnäytetyön toteuttamiseen opettajan tukeamana. Opiskelu etenee asiantuntijuuden syventämisestä kehittämisen ja johtamisen valmiuksiin.

Opiskelu käynnistyy tutustumalla Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysala Poriin ja Diakonia-ammattikorkeakoulu Diak Lännen toimipisteeseen opiskeluympäristöinä. Ensimmäisen lukukauden (syyslukukausi) aikana alkavat sosiaalialan asiantuntijuteen liittyvät opinnot, jotka jatkuvat toisena ja kolmantena lukukautena. Tutkimusavusteisen ja käytäntölähtöisen kehittämisen opiskelu käynnistyy ensimmäisen lukukauden aikana opinnäytetyöhön johdattavalla opetuksella ja opinnäytetyön aiheen suunnittelulla. Kehittämisaamiseen ja opinnäytetyön tekemiseen liittyvä tutkimusavusteisen ja käytäntölähtöisen kehittämisen opiskelu ajoittuu pääosin toiseen lukukauteen (kevätlukukausi). Johtamisopinnot alkavat toisena lukukautena ja painottuvat kolmantena lukukautena (toinen syyslukukausi). Asiantuntijuus- ja johtamis- ja kehittämisopinnot toteutetaan kokonaisuudessaan kolmen lukukauden – 1½ vuoden – aikana. Opinnäytetyön toteutus alkaa ensimmäisen lukukauden alussa ja sen odotetaan valmistuvan 1½ – 2½ vuoden sisällä opintojen aloittamisesta, kuitenkin viimeistään opinto-oikeusajan kuluessa. Tarkempi opiskelun etenemissuunnitelma on esitetty liitteessä 1.

3 SOSIAALIALAN TUTKINNON RAKENNE

Sosiaalialan koulutusohjelman laajuus 90 opintopistettä. Ammatillisesti syventävien opintojen laajuus on 25 opintopistettä, johtamisen ja kehittämisen opintojen laajuus on 30 opintopistettä, Satakunnan ammattikorkeakoulun, Diakonia-ammattikorkeakoulun tai muun korkeakoulun sosiaalialalle soveltuvasta opetuksesta vapaasti valittavien opintojen laajuus on 5 opintopistettä ja työelämään kytkeytyvän kehittämistehtävän laajuus on 30 opintopistettä. Tutkinnon rakenne on esitetty kuviossa 2.

<p>Syventävät ammattiopinnot 55 op</p> <p>Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistapoja 10 op Sosiaalityön teoreettiset jäsennykset 4 op Sosiaalipedagogiikka osallisuuden, kasvun ja hyvinvoinnin edistämisenä 3 op Sosiaaliohjaus sosiaalisen toimintakyvyn tukena 3 op</p> <p>Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityö 15 op Lasten hyvinvoinnin ja suojelun asiantuntijuus 5 op Perhetyö osana lasten ja nuorten hyvinvointia ja suojelua 5 op Päihde- ja mielenterveysongelmat lapsen ja nuoren hyvinvoinnin riskeinä 5 op</p> <p>Johtaminen ja kehittäminen sosiaalialalla 15 op Organisaatiot ja johtaminen 5 op Henkilöstövoimavarat 5 op Talous ja prosessit 5 op</p> <p>Kehittämistyö sosiaalialan ammatillisena käytäntönä 15 op Kehittämistyö ongelmanratkaisuprosessina 5 op Tutkiva työyhteisölähtöinen kehittäminen 10 op</p>	<p>Opinnäytetyö 30 op</p>
<p>Vapaasti valittavat opinnot 5 op</p>	<p>Yhteensä 90 op</p>

Kuvio 2. Tutkinnon rakenne.

Syventävät ammattiopinnot muodostuvat kolmesta kokonaisuudesta: Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistavoissa tarkastellaan sosiaalityön teoriaa ja sen sovelluksista erityisesti sosiaalipedagogiikkaa ja sosiaaliohjausta lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta. Lastensuojelun ja perhetyön opinnoissa tarkastellaan ajankohtaisia lastensuojelun kysymyksiä ja perheiden tukemisen käytäntöjä sosiaalialan työssä. Päihde- ja mielenterveystyössä tarkastellaan ajankohtaisia päihde- ja mielenterveyskysymyksiä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta.

Johtamisen ja kehittämisen opinnot muodostuvat kahdesta kokonaisuudesta. Johtamisopinnoissa tarkastellaan johtamisen ulottuvuuksia organisaation, henkilöstön, talouden ja prosessien, osaamisen sekä uudistumisen ja muutoksen näkökulmista. Kehittämisenopinnoissa näkökulmana on sosiaalialan käytäntöjen tutkiva ja työyhteisölähtöinen kehittäminen.

Opinnäytetyö on opintojen ydintehtäviä ja se toteutetaan sosiaalialan lapsi- nuoriso- tai perhetyöhön ja työelämään kytkeytyvänä kehittämishankkeena. Kehittäminen voi kohdistua esimerkiksi palveluun, palvelujärjestelmään tai työmenetelmään. Opinnäytetyöopinnojen tarkoituksena on kehittyä reflektiiviseksi omien ja työorganisaation käytäntöjen kehittäjäksi. Opintoihin sisältyy kirjallinen kypsyysnäyte, jossa osoitetaan sekä opinnäytetyön aihealueen hallintaa että suomen tai ruotsin kielen taitoa. Kypsyysnäyte on muodoltaan lehdistötiedote (ks. tarkemmin s. 19).

Vapaasti valittavilla opinnoilla opiskelijan on mahdollista laajentaa tai syventää tietojaan sosiaalialasta tai sosiaalialalla sovellettavista muista näkökulmista. Opiskelija voi valita opintoja Satakunnan ammattikorkeakoulun ja Diakonia-ammattikorkeakoulun erillisestä vapaasti valittavien opintojen tarjonnasta tai muiden ammattikorkeakoulujen ylempien tutkintojen tai yliopistojen syventävistä opinnoista.

4 OPINTOJAKSOKUVAUKSET

4.1 Syventävät ammattiopinnot

Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistapoja 10 op

Opiskelija ymmärtää sosiaalialan käytäntöjen taustalla olevia teoreettisia lähtökohtia ja lähestymistapoja ja kykenee myös tunnistamaan niiden välisiä käsitteellisiä yhteyksiä. Hän ymmärtää sosiaalialan teoreettisten jäsenysten yhteyden ammatillisiin käytäntöihin ja osaa liittää niitä tilannekohtaisesti erityyppisiin ammatillisiin keskusteluihin.

Sosiaalityön teoreettiset jäsenyykset 4 op

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee ymmärtämään ja käsitteellistämään sosiaalityön lähestymistapoja sosiaalialan työssä
- kykenee ymmärtämään ja käsitteellistämään sosiaalisen näkökulman merkityksen sosiaalialan työssä
- osaa soveltaa sosiaalialan eettisiä periaatteita omaan työhönsä

Ydinsisällöt

- sosiaalinen näkökulma sosiaalialan työssä
- teorit sosiaalityössä ja sosiaalityöstä
- sosiaalityön ammattikäytäntöjen lähtökohdat
- tavoitteellinen ja yhteisöllinen sosiaalityö
- sosiaalityö eettisenä käytäntönä.

Sosiaalipedagogiikka kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisenä 3 op

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee ymmärtämään yksilön ja ryhmän kasvun ja hyvinvoinnin sosiaaliset edellytykset
- osaa tarkastella lasten, nuorten ja perheiden tilannetta sosiaalinen diagnoosin ja elämismaailman käsitteiden avulla
- kykenee ymmärtämään sosiaalipedagogiikan mahdollisuudet ammatillisena toimintana lasten, nuorten ja perheiden parissa
- osaa tunnistaa sosiaalipedagogisen ammatti-identiteetin itsessään

Ydinsisällöt

- refleksiivinen moderni aikakausi ja elämänhallinnan haasteet
- sosiaalinen diagnoosi

- sosiaalipedagogiikka kasvatuksellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen muutosten edistäjänä
- sosiaalipedagoginen näkökulma osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja elämänhallintaan
- sosiaalipedagogiikka ammatillisena toimintana muuttuvassa yhteiskunnassa

Sosiaaliohjaus sosiaalisen toimintakyvyn tukena 3 op

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee ymmärtämään sosiaaliohjauksen merkityksen lasten, nuorten ja perheiden arjen, elämänhallinnan, sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamisena sekä yhteiskuntaan osallistumisen tukemisena
- osaa jäsentää sosiaaliohjausta eri lähestymistapojen ja käytäntöjen avulla

Ydinsisällöt

- sosiaaliohjauksen eri kohderyhmät, tilanteet ja käytännöt
- sosiaaliohjauksen eri lähestymistapojen soveltaminen ja kehittäminen lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävässä työssä

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityö 15 op

Opiskelija osaa tarkastella kriittisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavia yhteiskunnan muutoksia. Hän osaa toimia analyttisenä asiantuntijana lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmässä.

Lasten hyvinvoinnin ja suojelun asiantuntijuus 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida yhteiskunnallisten ja kulttuuristen muutosten vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden elämään
- osaa arvioida kriittisesti palvelujärjestelmän toimivuutta ja kehittämistarpeita

Ydinsisällöt

- perhekkulttuurien ja elämäntapojen muutos
- vanhemmuuden ja perhemuotojen muutos
- lasten ja nuorten elinolot ja yhteiskunnan rakenteelliset muutokset
- palvelujärjestelmän mahdollisuudet vastata lapsiperheiden tarpeisiin

Perhetyö osana lasten ja nuorten hyvinvointia ja suojelua 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia asiantuntijana lasten, nuorten ja perheiden tilanteiden arvioinnissa
- osaa käyttää ja analysoida lasten, nuorten ja perheiden auttamismenetelmiä
- osaa soveltaa perhetyötä lastensuojelun toteuttamisprosessissa ja kehittää perhetyön käytäntöjä

Ydinsisällöt

- lastensuojelun työprosessien jäsentely ja arviointi
- ammatilliset menetelmät ja käytännöt lastensuojelussa ja perhetyössä
- perhetyön mahdollisuudet ja uhat lapsen edun näkökulmasta.

Päihde- ja mielenterveysongelmat lasten ja nuorten hyvinvoinnin riskeinä 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa arvioida päihde- ja mielenterveysongelmien merkitystä lapsen kehityksen näkökulmasta
- osaa kehittää ennaltaehkäisevän tuen muotoja

Ydinsisällöt

- päihde- ja mielenterveysongelmat ja lapsen kehityksellisten riskitekijöiden tunnistaminen
- uudistuva ennaltaehkäisevä työ (vertaisryhmät, lapsikohtainen työ)

Johtaminen ja kehittäminen sosiaalialalla 15 op

Opiskelija ymmärtää johtamisen teorioita ja prosesseja organisaation, henkilöstön, talouden ja organisaation uudistumisen näkökulmista. Hän osaa toimia esimies- ja johtamistehävissä.

Organisaatiot ja johtaminen 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee tunnistamaan erilaisia johtamisen teorioita ja malleja ja soveltamaan tietoa organisaatioiden johtamiseen liittyen
- osaa johtaa työyhteisön toimintaprosesseja, yhteistyösuhteita ja kumppanuuksia
- osaa johtaa työyhteisöä muutostilanteissa ja kehittää uusia ennakoimattomia lähestymistapoja ja ratkaisuja

Ydinsisällöt

- johtajuuden teoriat ja mallit
- strategisen johtamisen vaiheet ja strategiatyö sosiaalialalla
- verkostot ja yhteistyösuhteet
- muutoksen käsite
- muutos prosessina
- innovatiivinen toiminta
- hyvinvointisektorin palvelujärjestelmien uudistamisen haasteet

Henkilöstövoimavarat 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa toimia työyhteisön esimiehenä ja johtaa ja kehittää henkilöstön osaamista yhteistyössä työyhteisön työntekijöiden ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa
- kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja kehittämään omaa osaamistaan ja johtamistaitoaan

Ydinsisällöt

- henkilöstösuunnittelu
- henkilöstöjohtamista ohjaavat normit ja säädökset
- osaamisen ja suoritusten johtaminen
- työyhteisön, tiimien ja yksilöiden johtaminen
- dialogi ja vuorovaikutus
- henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen

Talous ja prosessit 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa analysoida organisaation toimintaprosesseja ja tunnistaa niiden kehittämistarpeita
- kykenee hallitsemaan valmiuksia osallistua talousjohtamisprosessin eri vaiheisiin
- osaa arvioida toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta

Ydinsisällöt

- prosessilähtöisen toiminnan periaatteet ja toimintaprosessien kehittäminen
- talous- ja toimintaprosessien johtaminen
- tuotteistaminen
- kustannuslaskenta ja hinnoittelu

Kehittämistyö sosiaalialan ammatillisena käytäntönä 15 op

Opiskelija ymmärtää kehittämistyön merkityksen ja osaa käyttää kehittämismenetelmiä sosiaalialan ammatillisissa käytännöissä.

Kehittämistyö ongelmanratkaisuprosessina 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa hankkia tietoa eri lähteistä ja käyttää sähköisiä verkkoja opiskelussaan ja kehittämistoiminnassaan
- kykenee ymmärtämään käytännöllisen ja tutkivan kehittämisen suhteen ja kehittämisprosessin
- kykenee ymmärtämään innovatiivisuuden merkityksen sosiaalialan kehittämisessä
- tuntee kehittämistyön käytäntöjä ja osaa soveltaa siihen liittyvää tietoa osana ongelmanmäärittelyä, ohjelmateoriaa ja ongelmanratkaisutekniikoita ammatillisten käytäntöjen kehittämisessä
- osaa laatia kehittämissuunnitelman

Ydinsisällöt

- tiedonhankinta ja verkko työvälineenä
- kehittäminen kokeilevana ja tutkivana ongelmanratkaisuprosessina
- kehittämissuunnitelma

Tutkiva työyhteisölähtöinen kehittäminen 10 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa kriittisesti reflektoiden tarkastella ammatillisia käytäntöjä ja muodostaa niille kehittämistavoitteita
- osaa käyttää tutkimuksellista otetta ja tutkimuksellisia välineitä sosiaalialan tiedon tuottamisessa ja käytäntöjen kehittämisessä
- osaa käyttää kehittämisverkostoja kehittämistyön foorumina
- osaa käynnistää kehittämisprosessin ja arvioida kehittämistyön prosessia ja tuloksia
- kykenee ymmärtämään oman kehittämistyönsä kansallisessa ja kansainvälisessä viitekehyksessä
- osaa kuvata kehittämistyötään

Ydinsisällöt

- tutkiva, reflektiivinen ja työyhteisölähtöinen kehittäminen
- työelämän kehittämismenetelmät ja innovaatioprosessit
- laatu
- reflektiiviset oppimis- ja kehittämisverkostot
- arviointi

- arviointitutkimus ja näyttöön perustuva toiminta
- sosiaalinen innovaatio
- kehittämisen tutkimukselliset välineet
- kehittämistehtävän raportointi.

4.2 Opinnäytetyö ja kypsyyssäily

Opinnäytetyö 30 op

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäyte on työelämää ja ammatillista työtä tavalla tai toisella tukeva tutkimus- ja kehittämistyö. Opinnäytetyö painottuu uusien ammatillisten toimintatapojen ja -mallien, työmenetelmien ja palvelutuotteiden kehittämiseen ja arviointiin. Opinnäytetyöprosessissa hyödynnetään ammatillista kokemustietoa ja aikaisemman tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä ja tuloksia. Tavoitteena on tuottaa ja käyttää uutta tietoa työelämän kehittämishankkeissa, projekteissa sekä palvelujen ja ammatillisten toimintojen suunnittelu- ja tuotteistamistyössä. Asiantuntijatiedon jakaminen ja uuden tietämyksen siirtäminen osaksi työyhteisöjen ja ammatillisten verkostojen toimintaa on keskeinen osa opinnäytetyöskentelyä.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa kykyä soveltaa tutkimustietoja ja käyttää valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen sekä valmiutta itsenäiseen vaativaan asiantuntijatyöhön. Opinnäytetyö voi olla toteutustavaltaan joko tutkimus- tai kehittämispainotteinen. Silti on huomionarvoista todeta, että tutkimus- ja kehittämispainotteinen työote eivät ole opinnäytetyössä toisiaan poissulkevia, vaan ne voivat yhtä hyvin olla myös limittäisiä.

Tutkimuspainotteisessa opinnäytetyössä painopisteenä on tutkimuksen tai selvityksen tekeminen. Siinä haetaan empiirisen aineiston avulla vastausta valittuun tutkimusongelmaan. Empiirisen tutkimuksen aiheena on jokin ammatillisesti mielenkiintoinen ilmiö. Lähtökohdaksi on aina selkeästi muotoiltu, työelämälähtöinen tutkimusongelma, johon haetaan vastausta hyödyntäen relevantteja aineistoja ja tutkimusmenetelmiä. Tutkimuspainotteista opinnäytetyötä varten laaditaan tutkimussuunnitelma, joka esitetään opinnäytetyöseminaarissa. Tutkimuspainotteisen opinnäytetyön suunnitelma on rakenteeltaan seuraavanlainen:

1 Johdanto ja tausta

Aiheen esittely. Millainen tarve työlle on? Miksi juuri tämä teema-alue on ajankohtainen ammattialalla? Miten se liittyy opiskelijan ammatilliseen kehittämiseen?

2 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat eli tietoperusta

Mitkä ovat keskeisimmät teoretiset lähteet (ks. tiedonhankintasuunnitelma)? Mikä on tutkimuksen teoreettinen lähestymistapa? Aiheesta tehtyjen aikaisempien tutkimusten esittely (tutkija, tutkimuskysymykset, menetelmä, tärkeimmät tulokset ja

pohdintaa). Vertaillaan ja pohditaan, miten käsitteitä on määritelty aikaisemmissa asioita käsittelevissä tutkimuksissa? Mitkä ovat tämän työn keskeiset käsitteet?

2 Tutkimuksen tavoitteet

Mitä halutaan tutkia? Rajataan ja määritellään tutkimusongelmat mahdollisimman selkeiksi ja konkreettisiksi kysymyksiksi. Mitä tavoitteita saavutetaan tutkimalla juuri näitä kysymyksiä? Miksi ne tavoitteet ovat tärkeitä?

3 Tutkimusympäristö, aineiston keruu- ja analyysimenetelmät

Mikä on tutkimuksen kohderyhmä eli mistä tai keneltä aineisto kerätään? Mitä lupia tarvitaan? Millä menetelmillä ja miksi juuri näillä menetelmillä parhaiten saadaan vastauksia tutkimuskysymyksiin? Miten aineisto aiotaan analysoida?

4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Millaisia luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyviä seikkoja työssä pitää ottaa huomioon?

5 Tutkimuksen aikataulu ja kustannukset

Tutkimuksen etenemisen vaiheet ja niihin liittyvä erillinen aikataulutus; mahdollisten kustannusten arviointi.

6 Raportointi ja julkistaminen

Miten työ raportoidaan ja julkistetaan?

Kehittämispainotteisessa opinnäytetyössä on tavoitteena kehittää, toteuttaa ja arvioida uusia tuotteita, palveluja, toimintatapoja ja työkäytäntöjä. Kehittämispainotteinen työ voi olla luonteeltaan joko tuotekehittely tai kehittämishanke. Tämän tyyppinen työ on pohjimmiltaan toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on käytännön työhön liittyvien toimintamuotojen ja -tapojen tarkastelu kehittämis- ja arviointityöhön perustuvilla menetelmillä. Työhön voi metodisista valinnoista riippuen kuulua tuotteiden, palvelujen, toimintatapojen ja työkäytäntöjen ohjeistusta, opastamista, järjeistämistä tai suoranaista suunnittelu- ja toteutustyötä.

Kehittämispainotteiset opinnäytetyöt voidaan jakaa kahteen pääryhmään. Produktion eli tuotekehityksen lopputuloksena on jokin uusi konkreettinen tuote tai palvelu. Kehittämishanke on puolestaan työ, jossa kehitetään ja kokeillaan uusia toimintamenetelmiä ja työtapoja, yleensä osana jotakin laajempaa työelämälähtöistä hanketta. Merkillepantavaa on todeta, että myöskään tuotekehitystä ja kehittämishanketta ei ole aina mahdollista nähdä erillisinä työmuotoina, sillä samaan opinnäytetyöhön saattaa sisältyä molempia tunnuspiirteitä. Esimerkiksi laajemmassa kehittämishankkeessa voi olla kyse myös jostakin tietäntyyppisestä tuotekehittelystä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyviin kysymyksiin painottuvassa sosiaalialan koulutusohjelmassa opinnäytetyö toteutetaan tutkimus- tai kehittämistehtävänä, joka on opiskelijan oman asiantuntijuuden ja osaamisen sekä työelämän kehittämistä sosiaalialan

toimintaympäristössä. Opiskelija toteuttaa opinnäytetyönsä tutkimuksellisenä tai toiminnallisena kehittämishankkeena tai produktina, joka raportoidaan tutkimusviestinnän keinoin opinnäytetyötyypistä riippumatta. Opinnäytetyö etenee vaiheittain ideoinnista ja suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin. Opinnäytetyön tekemistä tukevat seminaarit, vertaisarviointit ja yksilöohjaus opinnäytetyön eri vaiheissa. Opinnäytetyössä yhdistyvät ammatillinen osaaminen, teoreettinen tieto sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen sosiaalialan ammatillisissa käytännöissä.

Kypsyysnäyte

Ammattikorkeakoulua varten opiskelijan on kirjoitettava opinnäytetyönsä alalta kypsyysnäyte, joka osoittaa perehtyneisyyttä alaan ja suomen kielen taitoa. Tutkintolautakunta päättää kypsyysnäytteestä silloin, kun opiskelijalta ei vaadita tutkintosäännössä tarkoitettua kielitaitoa. (Asetus ammattikorkeakouluopinnoista 256/1995).

Ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa opinnäytetyöhön liittyvä kypsyysnäyte on muodoltaan lehdistötiedote. Lehdistötiedote on kirjoitus, jossa opiskelija osoittaa sisäistyneensä ja syventyneensä opinnäytetyönsä sisältöalueeseen. Kypsyysnäytteessä opiskelija osoittaa hallitsevansa niin sisällöllisesti, menetelmällisesti kuin myös kielellisesti sen asiakokonaisuuden, josta hän on opinnäytetyönsä laatinut. Lehdistötiedotteen tulee olla muodoltaan selkeä ja johdonmukainen ja rakentua siten, että se sisältää johdannon, käsittelyosan ja loppukappaleen, jossa keskeiset langat punotaan yhteen. Kokonaisuudessaan lehdistötiedote on kypsyysnäyte, joka osoittaa opiskelijan perehtyneisyyden opinnäytetyön aiheen ohella myös koko sosiaalialaan sekä lainsäädännön edellyttämää kielitaitoa.

4.3 Vapaasti valittavat opinnot

Vapaasti valittavat opinnot ovat viiden (5) opintopisteen laajuisia opintoja, joilla opiskelija syventää ammatillista osaamistaan valitsemallaan aihealueella oman henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa mukaisesti. Hän kehittää asiantuntijuuttaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin, johtajuuteen, yrittäjyyteen ja työelämän kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä joko kansallisella tai kansainvälisellä tasolla. Tavoitteiltaan vapaasti valittavat opinnot liittyvät sosiaalialan koulutusohjelman tavoitteisiin.

Vapaasti valittaviksi opinnoiksi soveltuvat niin yliopistojen syventävät opinnot kuin myös ammattikorkeakoulujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen opinnot. Esimerkiksi Diakin Porin toimipaikassa tarjotaan yhtenä vapaasti valittavana opintokokonaisuutena Eksistentiaaliset kysymykset asiakastyössä (5 op).

LIITE 1. OPINTOJEN ETENEMISSUUNNITELMA

Opintojaksot	Lukukausi / opintopisteet			
	1. syksy op	2. kevät op	3. syksy op	Opintopisteet yhteensä
Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistapoja 10 op				10 op
Sosiaalityön teoreettiset jäsenyykset 4 op	4			4 op
Sosiaalipedagogiikka kasvun ja hyvinvoinnin edistämisenä 3 op	3			3 op
Sosiaaliohjaus sosiaalisen toimintakyvyn tukena 3 op	3			3 op
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityö 15 op				15 op
Lasten hyvinvoinnin ja suojelun asiantuntijuus 5 op	5			5 op
Perhetyö osana lasten hyvinvointia ja suojelua 5 op		5		5 op
Päihde- ja mielenterveysongelmat lapsen hyvinvoinnin riskinä 5 op			5	5 op
Johtaminen ja kehittäminen sosiaalialalla 30 op				30 op
Organisaatiot ja johtaminen 4 op		4		
Henkilöstövoimavarat 4 op		4		

Talous ja prosessit 4 op			4	
Uudistuminen ja muutos 3 op			3	
Kehittämistyö sosiaalialan ammattillisena käytäntönä 15 op				15 op
Kehittämistyö ongelmanratkaisuprosessina 5 op	5			
Tutkiva ja työyhteisölähtöinen kehittäminen 10 op		10		
Opinnäytetyö 30 op	2	10	18	30 op
Kypsyysnäyte				
Vapaasti valittavat opinnot 5 op	3	2		5 op
Opintopisteet yhteensä	25	35	30	90 op

LIITE 2. ARENEN SUOSITUS AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOJEN YHTEISIKSİ KOMPETENSSEIKSI

	Osaamisen kuvaus, ammattikorkeakoulututkinto	Osaamisen kuvaus, ylempi ammattikorkeakoulututkinto
OPPIMISEN TAIDOT	<ul style="list-style-type: none"> - osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan - osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti - kykenee ottamaan vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa monipuolisesti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan - osaa hankkia, käsitellä, tuottaa ja arvioida tietoa kriittisesti ja eri alojen näkökulmista - kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
EETTINEN OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja sen seurauksista - osaa toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti - osaa ottaa erilaiset toimijat huomioon työskentelyssään - osaa soveltaa tasa-arvoisuuden periaatteita - osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita - kykenee vaikuttamaan yhteiskunnallisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee ottamaan vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista - osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä - osaa tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön ja yhteisön näkökulmat - osaa edistää tasa-arvoisuuden periaatteiden toteutumista työyhteisössä - osaa edistää

	osaamistaan hyödyntäen ja eettisiin arvioihin perustuen	kestävän kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteutumista - kykenee johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvioihin perustuen
TYÖYHTEISÖ- OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - osaa toimia työyhteisön jäsenenä ja edistää yhteisön hyvinvointia - osaa toimia työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa - osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa oman alansa työtehtävissä - kykenee luomaan henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimimaan verkostoissa - osaa tehdä päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa - kykenee työn johtamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn asiantuntijatehtävissä 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa kehittää työyhteisön ja työhyvinvointia - osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta - osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknikkaa tehtävissään - osaa luoda verkostoja ja kumppanuuksia - osaa johtaa ja uudistaa toimintaa monimutkaisissa ja ennakoimattomissa toimintaympäristöissä - kykenee toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä, johtamistehtävissä ja yrittäjänä
INNOVAATIO- OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee luovaan ongelmanratkaisuun ja työtapojen kehittämiseen - osaa työskennellä 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa toteuttaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista

	<p>projekteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä - osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa johtaa projekteja - osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä - osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestäväää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa
KANSAINVÄLISTYMINEN-OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - omaa alansa työtehtävissä ja niissä tarvittavan kielitaidon - kykenee monikulttuuriseen yhteistyöhön - osaa ottaa työssään huomioon alansa kansainvälisyys-kehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissä ja toiminnan kehittämisessä - osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä - osaa ennakoida kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan

LIITE 3. SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMAN (YLEMPI AMK) OSAAMISTAULUKKO

Koodi	Opintojakso ja opintojakson osa	Laajuus	Lukukausi (1-5)	Yleiset kompetenssit					Sosiaalialan kompetenssit					
				Itsensä kehittäminen	Viestintä- ja vuorovaikutus osaaminen	Kehittämistoiminnan osaaminen	Organisaatio- ja yhteiskuntaosaaminen	Kansainvälisyysosaaminen	Eettinen osaaminen	Asiakastyön osaaminen	Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen	Yhteiskunnallinen analyysitaito	Refleksiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen	Yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
SOS0010Y10S	Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistapoja	10 op												
SOS1004Y10S	Sosiaalityön teoreettiset jäsenyykset	4 op	1				*	*	*	*	*	*		*
SOS2003Y10S	Sosiaalipedagogiikka kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisenä	3 op	1				*	*		*	*	*		*

SOS3003Y10S	Sosiaaliohjaus sosiaalisen toimintakyvyn tukena	3 op	1				*			*	*	*		*	
LAS0015Y10S	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityö	15 op													
LAS1005Y10S	Lasten hyvinvoinnin ja suojelun asiantuntijuus	5 op	1				*		*	*	*	*		*	
LAS2005Y10S	Perhetyö osana lasten ja nuorten hyvinvointia ja suojelua	5 op	2				*		*	*	*	*		*	
LAS3005Y10S	Päihde- ja mielenterveys- ongelmat lapsen ja nuoren hyvinvoinnin riskinä	5 op	3				*		*	*	*	*		*	
JOH0015Y10S	Johtaminen ja kehittäminen sosiaalialalla	15 op													
JOH1005Y10S	Organisaatiot ja johtaminen	5 op	2			*	*				*		*		
JOH2005Y10S	Henkilöstö- voimavarat	5 op	3		*	*					*		*		
JOH3005Y10S	Talous ja prosessit	5 op				*					*				
KEH0010Y10S	Kehittämistyö sosiaalialan ammattillisena käytäntönä	15 op													
KEH1005Y10S	Kehittämistyö ongelmanratkaisu-	5		*	*	*			*			*	*		*

LIITE 4. OPINTOJAKSOJEN ENGLANNINKIELISET NIMET

SOS0010Y10S Sosiaalialan asiantuntijuuden lähestymistapoja 10 op	SOS0010Y10S Approaches to Professionalism in Social Work
SOS1004Y10S Sosiaalityön teoreettiset jäsennykset 4 op	SOS1004Y10S Theoretical Approaches to Social Work
SOS2003Y10S Sosiaalipedagogiikka kasvun ja hyvinvoinnin edistämisenä 3 op	SOS2003Y10S Social Pedagogy in Promoting Growth and Well-Being
SOS3003Y10S Sosiaaliohjaus sosiaalisen toimintakyvyn tukena 3 op	SOS3003Y10S Social counselling in Supporting Social Capacity 3 cr
LAS0015Y10S Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityö 15 op	LAS0015Y10S Welfare Work Among Children and Families 15 cr
LAS1005Y10S Lasten hyvinvoinnin ja suojelun asiantuntijuus 5 op	LAS1005Y10S Expertise in Child Welfare and Protection 5 cr
LAS2005Y10S Perhetyö osana lasten hyvinvointia ja suojelua 5 op	LAS2005Y10S Family Work in Child Welfare and Protection 5 cr
LAS3005Y10S Päihde- ja mielenterveysongelmat lapsen hyvinvoinnin riskinä 5 op	LAS3005Y10S Substance Abuse and Mental Health Problems as Risk Factors in Child Welfare 5 cr
JOH0015Y10S Johtaminen ja kehittäminen sosiaalialalla 15 op	JOH0015Y10S Management and Development in Social Work 15 cr
JOH1005Y10S Organisaatiot ja johtaminen 5 op	JOH1005Y10S Management and Organisations 5 cr
JOH2005Y10S Henkilöstövoimavarat 5 op	JOH2005Y10S Human Resources 5 cr
JOH3005Y10S Talous ja prosessit 5 op	JOH3005Y10S Economy and Processes 5 cr
KEH0010Y10S Kehittämistyö sosiaalialan ammatillisena käytäntönä	KEH0010Y10S Developing Work Practice in Social Work 10 cr

10 op	
KEH1005Y10S Kehittämistyö ongelmanratkaisuprosessina 5 op	KEH1005Y10S Developing Work as Problem Solving Process 5 cr
KEH2005Y10S Tutkiva ja työyhteisölähtöinen kehittäminen 5 op	KEH2005Y10S Research and Development in Social Work Settings 5 cr
OPI1004 Opinnäytetyö 30 op	OPI1004 Master's Thesis 30 cr
OPI1005Y10S Opinnäytetyön aloittaminen (5 op)	OPI1005Y10S Beginning Master's Thesis 5 cr
OPI2005Y10S Opinnäytetyön suunnitelma (5 op)	OPI2005Y10S Planning Master's Thesis 5 cr
OPI3005Y10S Metodien perustelu ja aineiston esittely (5 op)	OPI3005Y10S Research Methods in Master Thesis 5 cr
OPI4015Y10S Opinnäytetyön valmistuminen (15 op)	OPI4015Y10S Finishing Master Thesis 15 cr
VVO0010Y10S Vapaasti valittavat opinnot 5 op	VVO0010Y10S Elective Studies 5 cr